

รูปแบบประสิทธิผลการบริหารจัดการตามแนววิถีชีวิตใหม่ของ โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5*

MANAGEMENT EFFECTIVENESS MODEL ACCORDING TO THE NEW WAY OF LIFE OF THE 5 PRECEPTS OBSERVING VILLAGE PROJECT

พระวิมลมุนี (นันทพันธ์ ปภสฺสโร)

Phrawimolmuni (Momthaphat Papassaro)

สำนักศาสนศึกษาวัดสวนดอก จังหวัดเชียงใหม่

Wat Suan Dok Office of Religious Education, Chiang Mai Province

Corresponding Author Email: nonthapan2@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบประสิทธิผลการบริหารจัดการตามแนววิถีชีวิตใหม่ของโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 โดยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) รวมจำนวนทั้งสิ้น จำนวน 18 รูปหรือคน ในการวิจัยครั้งนี้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิควิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบประสิทธิผลการบริหารจัดการตามแนววิถีชีวิตใหม่ของโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 การวางแผนบริหารจัดการตามแนววิถีชีวิตใหม่ กระบวนการบริหารจัดการตามคณะสงฆ์และแกนนำชุมชนหมู่บ้านรักษาศีล 5 ได้ร่วมนำเสนอโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต่อยอดจากการดำเนินโครงการ มีการปรับรูปแบบการดำเนินงาน เริ่มวางแผนโครงการ เน้นการมีส่วนร่วมขององค์กรเครือข่าย โดยการประชาสัมพันธ์โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ให้บุคคล หน่วยงานเครือข่ายได้เข้าใจ กระบวนการบริหารจัดการตามคณะสงฆ์และแกนนำชุมชนหมู่บ้านรักษาศีล 5 ได้สะสมผลงานวัด ผลงานชุมชน กิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นผลงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ที่เป็นรูปธรรม มีการปรับรูปแบบการดำเนินงาน เพื่อให้สมาชิกชุมชนค่อย ๆ ปรับพฤติกรรมเข้าร่วมกิจกรรมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5

คำสำคัญ: รูปแบบ; วิถีชีวิตใหม่; โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5

Abstract

This research article aimed to study model management effectiveness according to the new way of life of the 5 precepts observing village project, conducted by the qualitative research, collected data by in-depth-interviewing 18 key informants, purposefully selected, with structured in-depth-interview script, and data were analysed by content descriptive interpretation.

The results showed that the management effectiveness model according to the new way of life of the 5 precepts observing village project was that management planning according to the new way of life, the administrative process according to the monks and community leaders of the 5 precepts observing village jointly presented the 5 Precepts Observing Village Project, to extent the project implementation. There was a change in operating style, so the project was started planning with an emphasis on the participation of network organisations. By publicising the 5 Precepts Observing Village Project for people, network agencies to understand the management process according to the monks and community leaders of the 5 precepts observing villages that accumulated the works of the monastery, community works, various activities that were concrete results of the five precepts observing village project. There was a change in operating style. For community members to gradually behavioural adjust to participate in the 5 Precepts Observing Village Project activities

Keywords: Model; Management; The Modeled 5 Precepts Observing Village

บทนำ

ประเด็นปัญหาจากข้อมูลการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล 5” หนเหนือ โดยพระเทพรัตนนายก ประธานคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 หนเหนือ ได้ดำเนินการติดตาม - ประเมินผลการดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล 5” จังหวัดเชียงใหม่ (ตาม

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี) และดำเนินการตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดและตามมาตรการที่จังหวัดเชียงใหม่กำหนดอย่างเคร่งครัด (คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2561) และการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล 5” หนหนือ มีทั้งไม่ประสบความสำเร็จ ดำเนินงานไม่ได้ตามแผนงาน แต่ส่วนมากคณะสงฆ์กับชุมชนได้ร่วมมือบริหารจัดการทำให้โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล 5” หนหนือประสบความสำเร็จ มีหลายหมู่บ้านเป็นต้นแบบในการปฏิบัติ เช่น ชุมชนบ้านหม้อ หมู่ 6 ตำบลสันโป่ง อำเภอแม่อริม จังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น (พระเมธีวัชรประชาทร (ประยูร นนทิโย) และพระครูสังฆรักษ์เอกลักษณ์ อธิโต, 2566)

การบริหารจัดการวิถีชีวิตใหม่หมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบในจังหวัดเชียงใหม่ รูปแบบการปฏิบัติธรรมส่งเสริมกิจกรรมหมู่บ้านรักษาศีล 5 พร้อมเยี่ยมชมผลงานของคณะสงฆ์อำเภอแม่อริมวัดกุ่มภประดิษฐ์ และชุมชนบ้านหม้อ หมู่ 6 ตำบลสันโป่ง อำเภอแม่อริม จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งยังการบริหารจัดการแบบงานตามความเหมาะสมโดยบูรณาการงานประจำคณะสงฆ์เผยแผ่อุดมการณ์หลักการทางพระพุทธศาสนาแก่ศาสนิกชนนับถือด้วยการสร้างความเข้าใจ มีการสร้างกลุ่มเครือข่าย สร้างความเข้าใจ ให้เห็นความสำคัญของหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามีการทำงานแบบมีส่วนร่วม โดยทำบันทึกข้อตกลงต่อหน่วยงานส่วนราชการท้องถิ่น โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ปัญหาการใช้ทรัพยากรคณะสงฆ์ ชุมชน ส่วนราชการสนับสนุนหมู่บ้านโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา หมู่บ้านรักษาศีล 5 ที่ยังไม่ประสบความสำเร็จ ทั้งยังขาดการรวบรวมองค์ความรู้รูปแบบการบริหารจัดการวิถีชีวิตใหม่หมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบในจังหวัดเชียงใหม่เพื่อให้หมู่บ้านหรือชุมชนอื่นนำองค์ความรู้รูปแบบการบริหารจัดการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ไปปรับใช้ให้เกิดการพัฒนาวิถีชีวิตใหม่ของสมาชิกในชุมชนเกิดเป็นต้นแบบหมู่บ้านอื่น ตามบริบทส่งเสริมความศรัทธาต่อการดำเนินงานหมู่บ้านรักษาศีล 5 จังหวัดเชียงใหม่ จัดสร้างรูปแบบและวิธีการดำเนินงานพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบ จังหวัดเชียงใหม่ และนำเสนอแนวคิดหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบ ภูมิคุ้มครองสังคมไทย และเห็นแนวทางบริหารงานจัดการผู้ปฏิบัติงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 การวางแผนการเงินการบริหารวัดในการดำเนินงาน กระบวนการจัดการบริหารควบคุมให้ความร่วมมือในการประสานงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 การวางแผนการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ลักษณะบูรณาการ การส่งเสริมสนับสนุน การตรวจสอบแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อการประเมินผล และการบริหารจัดการผลย้อนกลับโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 (Gulick & Urwick, 1973) ขับเคลื่อนผลักดันโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ให้ประสบความสำเร็จตาม

วัตถุประสงค์ของโครงการทั้งปริมาณและคุณภาพ จะต้องทำงานอย่างสอดคล้องสัมพันธ์ประสานงานกัน ทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ และการทำงานอย่างประสานสอดคล้องกันนั้น ปัจจัยสำคัญ คือผู้นำของหมู่บ้าน ประชาชน และองค์กรหรือกลุ่มที่มีอยู่ในหมู่บ้าน จะต้องร่วมมือกันอย่างเข้มแข็งและจริงจัง (พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ, 2560)

การดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เกิดประสิทธิผลขึ้นตามเงื่อนไขของวิธีการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ดำเนินการแล้วได้รับผลหรืออานิสงส์อย่างน้อย 4 ประการ ได้แก่ 1. สมาชิกหมู่บ้านรักษาศีล 5 ใช้ศีลจัดระเบียบตนเองจัดระเบียบชุมชน 2. สมาชิกหมู่บ้านรักษาศีล 5 ใช้ศีลจัดระเบียบเวลาและอาชีพทุนที่ลงไปเกิดประสิทธิภาพสูง 3. สมาชิกหมู่บ้านรักษาศีล 5 ใช้ศีลจัดระเบียบทรัพย์สิน ให้ตนเองและชุมชนมีอิสรภาพสูงจิตใจปลอดโปร่ง 4. สมาชิกหมู่บ้านรักษาศีล 5 ปฏิบัติตามหลักการศีลสร้างความสงบสุขทั้งกายใจสามารถนำผลหมู่บ้านรักษาศีล 5 สร้างประโยชน์ จัดสภาพแวดล้อมเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่องค์การกำหนดไว้ การบรรลุเป้าหมายดังกล่าว ประสิทธิภาพแฝงอยู่เบื้องหลังประสิทธิผลส่วนหนึ่ง กล่าวคือ คณะสงฆ์จะมีระบบการทำงาน มีการสร้างสมทรัพยากรเพื่อการรองรับสภาพการณ์ในอนาคตหรือการขยายตัวออกไป การประเมินระดับประสิทธิผลโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ช่วยให้เห็นคณะสงฆ์และสังคมได้รับทราบผลการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ผลลัพธ์ระยะต่าง ๆ อันเป็นผลที่เกิดต่อเนื่องมาจากผลผลิตกิจกรรมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2564) อีกทั้งข้อมูลระดับประสิทธิผลที่เป็นเชิงปริมาณกับข้อมูลประสิทธิผลเชิงประจักษ์ ช่วยให้คณะสงฆ์และสังคมตัดสินใจคุณค่า มูลค่าจากการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 อาศัยข้อมูลตรวจสอบตอบคำถาม เกิดผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์โครงการหรือไม่ เกิดผลกระทบอื่นใดหรือไม่ (สมคิด พรหมจ้อย, 2563) และการร่วมกันรักษาศีลของสมาชิกหมู่บ้านรักษาศีล 5 เป็นพิธีกรรมพุทธศาสนา ทำให้คนมีศีลธรรม จริยธรรม คุณธรรม สร้างปึกแผ่นความเป็นหนึ่งเดียวหรือความสามัคคีในรัฐ (พระครูปริยัติกิตติธำรง, 2562)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษารูปแบบประสิทธิผลการบริหารจัดการตามแนววิถีชีวิตใหม่ของโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 มีแนวปฏิบัติที่เหมาะสมต่อการช่วยให้ประชาชนไทยดำเนินชีวิตใหม่ด้วยความปกติสุขโดยบูรณาการหลักหลักศรัทธา 4 กัมมสัทธา (เชื่อกฎแห่งกรรม) วิปากสัทธา (เชื่อผลของกรรม) กัมมัสสกตาสัทธา (เชื่อความที่สัตว์มีกรรมเป็นของตน) และตถาคตโพธิสัทธา (เชื่อความตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า) มาเป็นแนวทางการการดำเนินชีวิตตามแนววิถีชีวิตใหม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษารูปแบบประสิทธิผลการบริหารจัดการตามแนววิถีชีวิตใหม่ของโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบในจังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง ศึกษาารูปแบบประสิทธิผลการบริหารจัดการตามแนววิถีชีวิตใหม่ของโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบในจังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) รวมจำนวนทั้งสิ้น จำนวน 18 รูปหรือคน ในการวิจัยครั้งนี้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำเครื่องมือวิจัยไปใช้สัมภาษณ์ (Interview) โดยคณะผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) สำหรับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักรวมเป็นผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้จำนวนทั้งสิ้น จำนวน 18 รูปหรือคน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context) สังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอต่อไป

ผลการวิจัย

รูปแบบประสิทธิผลการบริหารจัดการตามแนววิถีชีวิตใหม่ของโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบในจังหวัดเชียงใหม่

การวางแผนบริหารจัดการตามแนววิถีชีวิตใหม่ กระบวนการบริหารจัดการตามคณะสงฆ์และแกนนำชุมชนหมู่บ้านรักษาศีล 5 ได้ร่วมนำเสนอโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต่อยอดจากการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 มีการปรับรูปแบบการดำเนินงานภายใต้แผนงานบริหารจัดการที่แตกต่างจากปีที่ผ่านมา เกิดจากการปรับวิธีการทำงานของ

คณะสงฆ์ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน นำหลักธรรมคำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนา มาสอนให้ประชาชนได้มีการปรับตัวรวมถึงหน่วยงานเครือข่ายมีส่วนร่วมในการปรับกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับกิจกรรมตามแผนงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เริ่มวางแผนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เน้นการมีส่วนร่วมขององค์กรเครือข่ายมากขึ้น โดยการประชาสัมพันธ์โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ใ้บุคคล หน่วยงานเครือข่ายได้เข้าใจรับรู้ข้อมูลโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เพื่อกำหนดผลจากการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 วางแผนบริหารจัดการตามแนววิถีชีวิตใหม่หลังได้รับผลกระทบจาก สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

การปฏิบัติตามแผนบริหารจัดการตามแนววิถีชีวิตใหม่ กระบวนการบริหารจัดการตามคณะสงฆ์และแกนนำชุมชนหมู่บ้านรักษาศีล 5 ได้สะสมผลงานวัด ผลงานชุมชนกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นผลงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ที่เป็นรูปธรรม มีการปรับปรุงแบบการดำเนินงาน เพื่อให้สมาชิกชุมชนค่อยๆ ปรับพฤติกรรมเข้าร่วมกิจกรรมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ติดตามการมีส่วนร่วมกิจกรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน องค์กรเครือข่ายจัดกิจกรรมตามแผนพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบรักษาศีล 5 และขยายผลการจัดกิจกรรมไปสู่หมู่บ้าน สมาชิกชุมชนมีส่วนร่วมจัดกิจกรรม ติดตามข่าวสารการจัดกิจกรรมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 มากขึ้น นำหลักสัทธา มาสร้างกิจกรรมในหมู่บ้านรักษาศีล 5 ให้เกิดการร่วมลงมือพัฒนาหมู่บ้านร่วมกันโดยตระหนักว่าทุกคนมีผลของการกระทำเหมือนกัน เรียนรู้กิจกรรมใหม่ ๆ ของโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เช่นการปรับพฤติกรรมงานบุญปลอดเหล้า ซึ่งแตกต่างไปจากความเชื่อเรื่องงานบุญเดิม ๆ

การตรวจสอบการปฏิบัติงานบริหารจัดการตามแนววิถีชีวิตใหม่ กระบวนการบริหารจัดการ การตรวจสอบการดำเนินงานตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในลักษณะของการร่วมกับองค์กรเครือข่ายคณะสงฆ์ตรวจสอบการปฏิบัติงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ที่เป็นรูปธรรมพร้อมให้คำแนะนำปรึกษานำเสนอแนวทางการพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล 5 พัฒนากิจกรรมให้เป็นกิจกรรมต้นแบบสร้างความร่วมมือสมาชิกชุมชนและองค์กรเครือข่าย ร่วมจัดกิจกรรมตามแผนงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 พร้อมทั้งสื่อสารกิจกรรมรักษาศีล 5 เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมและนำเสนอผลงานต้นแบบขยายผลไปสู่ชุมชนและหมู่บ้านอื่น

การแก้ปัญหาบริหารจัดการตามแนววิถีชีวิตใหม่ กระบวนการบริหารจัดการตามคณะสงฆ์และแกนนำชุมชนหมู่บ้านรักษาศีล 5 ได้ประสานงานดีช่วยสร้างกลไกความสะดวกในสื่อสาร กำกับหน่วยงานต่าง ๆ ให้เข้าสนับสนุนร่วมจัดกิจกรรมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 พร้อมประสานงาน โดยการสั่งการตามลำดับชั้นของสายการปกครอง ขับเคลื่อนโครงการให้เกิดประสิทธิผลและการแก้ปัญหาดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล

ศิลป์ 5 เน้นการมีส่วนร่วมขององค์กรเครือข่าย โดยการประชาสัมพันธ์โครงการหมู่บ้านรักษาศิล 5 ให้บุคคล หน่วยงานเครือข่ายได้เข้าใจ กิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นผลงานโครงการหมู่บ้านรักษาศิล 5 ที่เป็นรูปธรรม มีการปรับรูปแบบการดำเนินงาน เพื่อให้สมาชิกชุมชนค่อย ๆ ปรับพฤติกรรมเข้าร่วมกิจกรรมโครงการหมู่บ้านรักษาศิล 5

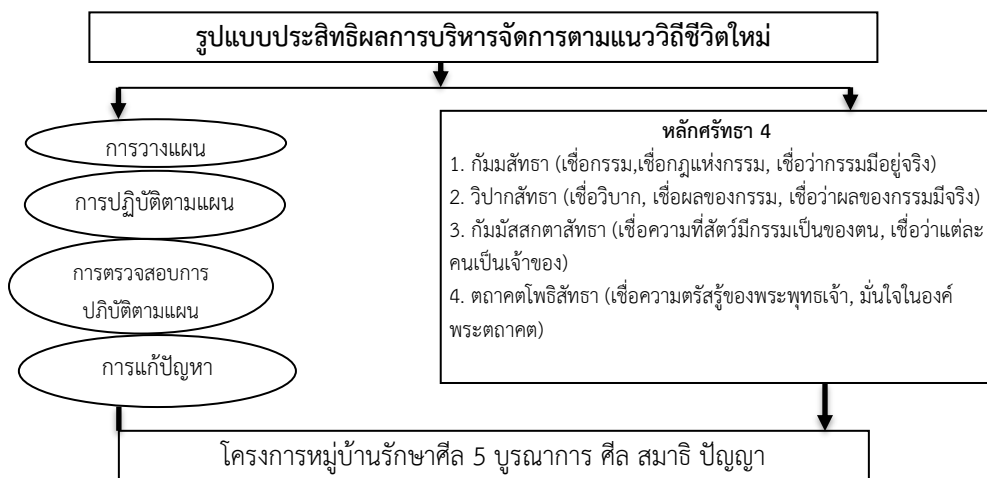
อภิปรายผลการวิจัย

รูปแบบประสิทธิผลการบริหารจัดการตามแนววิถีชีวิตใหม่ของโครงการหมู่บ้านรักษาศิล 5 การวางแผนบริหารจัดการตามแนววิถีชีวิตใหม่ กระบวนการบริหารจัดการตามคณะสงฆ์และแกนนำชุมชนหมู่บ้านรักษาศิล 5 ได้ร่วมนำเสนอโครงการหมู่บ้านรักษาศิล 5 ต่อยอดจากการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศิล 5 มีการปรับรูปแบบการดำเนินงาน ภายใต้แผนงานบริหารจัดการที่แตกต่างจากปีที่ผ่านมา เริ่มวางแผนโครงการหมู่บ้านรักษาศิล 5 เน้นการมีส่วนร่วมขององค์กรเครือข่ายมากขึ้น โดยการประชาสัมพันธ์โครงการหมู่บ้านรักษาศิล 5 ให้บุคคล หน่วยงานเครือข่ายได้เข้าใจ รับรู้ข้อมูลโครงการหมู่บ้านรักษาศิล 5 เพื่อกำหนดผลจากการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศิล 5 การปฏิบัติตามแผนบริหารจัดการตามแนววิถีชีวิตใหม่ กระบวนการบริหารจัดการตามคณะสงฆ์และแกนนำชุมชนหมู่บ้านรักษาศิล 5 ได้สะสมผลงานวัด ผลงานชุมชน กิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นผลงานโครงการหมู่บ้านรักษาศิล 5 ที่เป็นรูปธรรม มีการปรับรูปแบบการดำเนินงาน เพื่อให้สมาชิกชุมชนค่อย ๆ ปรับพฤติกรรมเข้าร่วมกิจกรรมโครงการหมู่บ้านรักษาศิล 5 ติดตามการมีส่วนร่วมกิจกรรมที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน องค์กรเครือข่ายจัดกิจกรรมตามแผนพัฒนาหมู่บ้านต้นแบบรักษาศิล 5 และขยายผลการจัดกิจกรรมไปสู่หมู่บ้าน สมาชิกชุมชนมีส่วนร่วมจัดกิจกรรม ติดตามข่าวสารการจัดกิจกรรมโครงการหมู่บ้านรักษาศิล 5 มากขึ้น การตรวจสอบการปฏิบัติงานบริหารจัดการตามแนววิถีชีวิตใหม่ กระบวนการบริหารจัดการ การตรวจสอบการดำเนินงานตามโครงการหมู่บ้านรักษาศิล 5 ในลักษณะของการร่วมกับองค์กรเครือข่ายคณะสงฆ์ตรวจสอบการปฏิบัติงานโครงการหมู่บ้านรักษาศิล 5 ที่เป็นรูปธรรมพร้อมให้คำแนะนำปรึกษาแนะนำเสนอแนวทางการพัฒนาหมู่บ้านรักษาศิล 5 พัฒนากิจกรรมให้เป็นกิจกรรมต้นแบบสร้างความร่วมมือสมาชิกชุมชนและองค์กรเครือข่าย ร่วมจัดกิจกรรมตามแผนงานโครงการหมู่บ้านรักษาศิล 5 พร้อมทั้งสื่อสารกิจกรรมรักษาศิล 5 เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมและนำเสนอผลงานต้นแบบขยายผลไปสู่ชุมชนและหมู่บ้านอื่น การแก้ปัญหาบริหารจัดการตามแนววิถีชีวิตใหม่ กระบวนการบริหารจัดการตามคณะสงฆ์และแกนนำชุมชนหมู่บ้านรักษาศิล 5 ได้ประสานงานดีช่วยสร้างกลไกความสะดวกในสื่อสาร กำกับหน่วยงานต่าง ๆ ให้เข้าสนับสนุนร่วมจัดกิจกรรมโครงการหมู่บ้านรักษาศิล 5 พร้อมประสานงาน โดยการสั่งการตามลำดับชั้นของสายการปกครอง

ขับเคลื่อนโครงการให้เกิดประสิทธิผลและการแก้ปัญหาการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 สอดคล้องกับงานวิจัยของพระเทพสิงหราชจารย์ (โสภณ โสภโณ) และคณะ (2562) เรื่อง การพัฒนากลไกการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า กระบวนการของกลไกการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า มีลักษณะการบริหารจัดการแบบแยกกันทำงาน เผยแผ่อุดมการณ์ หลักการทางพระพุทธศาสนาแก่ศาสนิกชนนับถือด้วยการสร้างความเข้าใจ มีการสร้างกลุ่ม เครือข่าย สร้างความเข้าใจ ให้เห็นความสำคัญของหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มีการทำงาน แบบมีส่วนร่วม โดยทำบันทึกข้อตกลงต่อหน่วยงานส่วนราชการท้องถิ่น ได้มีบทบาทส่วนร่วมใน การมีส่วนร่วมและสนับสนุนกิจกรรม โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ให้บรรลุเป้าหมายต่อไป การพัฒนากลไกการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์จังหวัด เชียงใหม่ พบว่าในหน่วยงานต่าง ๆ ที่ทำงานร่วมกันในระบบ หรือองค์กรเพื่อให้งานสำเร็จไป ด้วยดี ระบบ หรือองค์กรที่มีบุคคลในระดับต่าง ๆ ทำงานประสานกันดูเครื่องจักร ระบบใด ๆ ที่จะช่วยให้งานสำเร็จลุล่วงไป โดยที่บุคคลกลุ่มคน และชุมชน นำหลักการในพระพุทธศาสนา แสดงให้เห็นแนวคิดที่มาของศีลกับการอยู่ร่วมกันในสังคมทำให้เกิดความสงบสุขของสังคมชุมชน และเป็นการพัฒนาตนเองตามหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ซึ่งศีล 5 เป็นหนทางแห่งการ เกิดสันติภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูพิศิษฐ์ประชาชาติ (ประยูร นนทิโย) (2565) เรื่อง การพัฒนาการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ด้วยการขับเคลื่อน โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 มีการดำเนินการร่วมกันกับภาคีเครือข่าย เน้นสร้างความเข้าใจแก่ภาครัฐ เอกชน และประชาชน ขับเคลื่อนโครงการร่วมกับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อปต.) กระบวนการในการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์พบว่า มีการประชุมวางแผนการขับเคลื่อน โดยใช้หลัก PDCA มีการนำผลสัมฤทธิ์ใน การดำเนินงานมาปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับนโยบายคณะสงฆ์ที่ได้จัดทำร่วมกับหน่วยงานของรัฐ การพัฒนาการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ การสงเคราะห์ประชาชนด้วยปัจจัยและสิ่งของต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือชาวบ้านให้อยู่ดี กินดีเน้นการสงเคราะห์ประชาชนที่ประสบทุกข์ หรือมีความเป็นอยู่ที่ยากลำบาก ให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับศีล 5 พระสงฆ์ร่วมกับผู้นำหมู่บ้านจัดทำโครงการกิจกรรมให้คนในชุมชนมีความรู้ความเข้าใจหลักพุทธธรรมให้มากขึ้น ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูศรีปริยัตยารักษ์ (2558) เรื่อง รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล 5 เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา พบว่า หลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในจังหวัดนครราชสีมา เป็นเครือข่ายของคณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา หมู่บ้าน/ชุมชน จังหวัดนครราชสีมา ได้ยึดหลักการ

ทำงานภายใต้ระเบียบ กฎเกณฑ์ ตามแนวทางการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ประกอบด้วย 1. หลักการการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน 2. หลักการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรักษาศีล 5 3. หลักการการติดตามและการประเมินผล นำเสนอรูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล 5 เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา อาศัยการสร้างเครือข่ายการดำเนินงานภายใต้อำนาจหน้าที่ ประเด็น นำไปสู่การบูรณาการร่วมกันของหมู่บ้านในพื้นที่เดียวกัน หรือต่างพื้นที่ เกิดการดำเนินงานร่วมกัน ทั้งนี้เพราะรูปแบบการสร้างเครือข่ายพลังพลวัตหมู่บ้านรักษาศีล 5 อาศัยความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน มีการนำประสบการณ์ ทรัพยากรของแต่ละสมาชิกเครือข่าย ความเป็นพันธมิตร กัลยาณมิตร

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์การวิจัย คือ ประสิทธิผลการบริหารจัดการตามแนววิถีชีวิตใหม่ของโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบในจังหวัดเชียงใหม่เป็นการเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของสมาชิกชุมชน และปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ความเชื่อตามความต้องการของตนเอง มาเป็นความเชื่อเกี่ยวกับกฎแห่งกรรม ตามการสั่งสอนของพระสงฆ์ นำหลักธรรมพระพุทธศาสนามาสืบสนุนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 จัดกิจกรรมให้สมาชิกชุมชนได้รักษาศีล 5 และปฏิบัติตามความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการรักษาศีล 5 ให้ครบทุกข้อ ช่วยให้เกิดการพัฒนาพฤติกรรมของสมาชิกชุมชน สามารถรักษาศีล 5 ได้ครบทุกข้อ แต่สมาชิกชุมชนบางคน อาจรักษาศีล

5 ไม่ครบทุกข้อ รักษาได้บางโอกาส มีความพยายามในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนเอง ช่วยลดความขัดแย้ง ในชุมชนได้มาก ส่งผลให้สมาชิกชุมชนมีความเชื่อเรื่องกรรม ทำกรรมดีต่อกันในชุมชน ชุมชนมีความ สงบสุข ลดความขัดแย้ง ทั้งยังได้รับการยกย่องว่าเป็น หมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบ ผลการบริหารจัดการตามแนววิถีชีวิตใหม่ของโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ที่ประสบความสำเร็จเกิดจากการปรับวิธีการทำงานของคณะสงฆ์ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน นำหลักธรรมคำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนา มาสอนให้ ประชาชนได้มีการปรับตัวรวมถึงหน่วยงานเครือข่ายมีส่วนร่วมในการปรับกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับกิจกรรมตามแผนงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 สอดคล้องกับ สถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนมีการจัดการสิ่งแวดล้อมรองรับการจัดกิจกรรมหมู่บ้านรักษาศีล 5 ส่งเสริมสัมมาชีพลดรายจ่าย สร้างความมั่นคงให้กับชุมชนโดยสมาชิกและ หน่วยงานมีส่วนร่วมจัดกิจกรรมดูแลสมาชิกชุมชนออกเยี่ยมเยียนชุมชนและร่วมพัฒนา ชุมชนอย่างต่อเนื่อง เกิดเป็นการรวมกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อสนับสนุนและกิจการต่าง ๆ ร่วมกัน จากผลการสัมภาษณ์สามารถสรุปประสิทธิผลการบริหารจัดการตามแนววิถีชีวิต ใหม่ของโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ด้านการปรับตัว มี 5 ลักษณะ ดังต่อไปนี้ คือ 1. การ ปรับตัวตามสถานการณ์ชุมชน 2. การจัดการสิ่งแวดล้อมรองรับการจัดกิจกรรม 3. การ กิจกรรมดูแลสมาชิกชุมชน 4. การพัฒนาชุมชนต่อเนื่อง 5. การจัดกิจกรรมร่วมกลุ่ม

การจัดการแบบร่วมมือกับกิจกรรมที่ชุมชนมีอยู่ เชิญชุมชนเข้าร่วมโครงการ หมู่บ้านรักษาศีล 5 พระสงฆ์นำคำสั่งสอนพระพุทธศาสนาสอนส่งเสริมให้สมาชิกชุมชนเชื่อ เรื่องกรรม นำชุมชนลงมือปฏิบัติตามแผนงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ลักษณะแผนงาน บูรณาการกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน มีคณะสงฆ์ องค์กรในชุมชน หน่วยงานรัฐชุมชน ร่วมจัด กิจกรรมเชิงบูรณาการ สร้างความร่วมมือระหว่าง วัด ชุมชน พร้อมประสานงานจัดกิจกรรม ต่างๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรเครือข่าย เช่น การจัดศูนย์เรียนรู้ภายในวัด จัด กิจกรรมอาชีพทางการเกษตรตามวิถีชุมชน และหน่วยงานรัฐสนับสนุนการจัดกิจกรรมตาม แนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หรือ การจัดกิจกรรมพัฒนาวัด พัฒนาชุมชนทุกวัน สำคัญของชาติ ทำให้เกิดพลังร่วมในหมู่บ้านรักษาศีล 5 สมาชิกชุมชนสามารถสร้างผลงาน เด่นร่วมกัน ระบุผลงานเด่นชุมชนที่เป็นภาพรวมของชุมชน ระบุผลงานที่เป็นภาพผลงาน การดำเนินงานของวัด ระบุภาพผลการดำเนินงานหน่วยงานรัฐในชุมชน จากผลการ สัมภาษณ์สามารถสรุปประสิทธิผลการบริหารจัดการตามแนววิถีชีวิตใหม่ของโครงการ หมู่บ้านรักษาศีล 5 ด้านการบูรณาการ มี 5 ลักษณะ ดังต่อไปนี้คือ 1. การจัดทำแผนงาน บูรณาการ 2. การประสานความสัมพันธ์องค์กรเครือข่าย 3. การสร้างพลังร่วมหมู่บ้าน รักษา ศีล 5 4. การสร้างผลงานเด่นร่วมกัน 5. การระบุผลงานองค์กรภาพรวมผลงานชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานภาครัฐควรจะสนับสนุนให้วัดในแต่ละชุมชนจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ออกระเบียบ จัดสถานที่ จัดงบประมาณ และผู้รับผิดชอบ โครงการให้ชัดเจน
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมวัดมีการวิเคราะห์ต้นทุนของชุมชน หมู่บ้าน และจัดทำเป็นแผนกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนโครงการระยะยาวจนมีการเปลี่ยนแปลงและก่อเกิดวัฒนธรรมอันดีงาม
3. หน่วยงานภาครัฐสนับสนุนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ตามโครงการหน้าที่แล้ว ซึ่งโครงการดังกล่าวขับเคลื่อนโดยความร่วมมือทุกภาคส่วนระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจะสามารถบรรจุกิจกรรม โครงการไว้ในแผนเพื่อขอสนับสนุนงบประมาณซึ่งผลการดำเนินงานเป็น สาธารณะประโยชน์

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ควรการจัดกิจกรรมภายใต้โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ควรเน้นให้กิจกรรมมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชนและให้มากที่สุด มีเป้าหมายที่ชัดเจน ให้น้ำหนักการของศีล 5 มี ประยุกต์ให้ที่เป็นรูปธรรม
2. หน่วยงานปกครองจังหวัดและท้องถิ่นควรเข้าไป ส่งเสริมกิจกรรมเชิงพุทธและเชิงประเพณีร่วมกับชาวบ้านอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งให้ชาวบ้าน ตระหนักถึงวัตถุประสงค์และ อานิสงค์การรักษาศีล 5
3. ฝ่ายปกครองควรถอดบทเรียนจาก หมู่บ้านรักษาศีล 5 ที่สัมฤทธิ์ผลเพื่อเป็น แบบอย่างขยายผลไปยังหมู่บ้านอื่น
4. องค์กรพระพุทธศาสนาและสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ควรตั้งแผนการในการ ดำเนินงาน ก่อให้เกิดคน และงานที่มีคุณภาพ ด้วยการถอดบทเรียนในการเข้าร่วมโครงการ หมู่บ้านรักษาศีล 5 จากมองเป้าหมาย เอกลักษณ์เอกภาพ อยู่ในสังคม ดำรงชีพ ดำเนินชีวิต ในหนทางที่ถูกต้องตาม กระบวนการและปัจจัยในการขับเคลื่อนโครงการ ในการที่จะนำพา ชีวิตไปสู่ความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรแบ่งหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจนในการขับเคลื่อน โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ระยะยาวเชิงคุณภาพ ของส่วนงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคีเครือข่าย และภาคประชาชน ในทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมตั้งกระบวนการวางแผนจนถึงการวัด และ ประเมินผลโครงการ

2. ควรการจัดกิจกรรมภายใต้โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ควรเน้นให้กิจกรรมมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชนและให้มากที่สุด มีเป้าหมายที่ชัดเจน ให้นำหลักการของศีล 5 มี ประยุกต์ให้ที่เป็นรูปธรรม

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2561). *รายงานผลการตรวจสอบผลการปฏิบัติหน้าที่ประจำปี 2561*. นนทบุรี: สยามคัลเลอร์พริ้น จำกัด.
- พระครูปริยัติกิตติธำรง. (2562). *สถาบันสังคม*. กรุงเทพฯ: บริษัท จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- พระครูพิศิษฐ์ไพเราะนาถ (ประยูร นนทียะ). (2565). การพัฒนาการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ด้วยการขับเคลื่อน โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 จังหวัดสมุทรสงคราม. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 11(4), 373-368.
- พระครูศรีปริยัตยารักษ์. (2558). *รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล 5 เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา* (ดุชนิพนธ์พุทธศาสตร์ดุชนิพนธ์ิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระเทพสิงหราชจารย์ (โสภณ โสภโณ) และคณะ. (2562). การพัฒนากลไกการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ของคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 8(3), 1-14.
- พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ. (2560). หมู่บ้านรักษาศีล 5 : รูปแบบและกระบวนการเสริมสร้างวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันของสังคมไทย. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 6(2), 440-415.
- พระเมธีวัชรประชากร (ประยูร นนทียะ) และพระครูสังฆรักษ์เอกลักษณ์ อธิโต. (2566). การพัฒนาเครือข่ายสามเณรในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างเครือข่ายลดปัจจัยเสี่ยงตามแนวพระพุทธศาสนา จังหวัดสมุทรสงคราม. *วารสารบัณฑิตศึกษาวิชาการ*, 1(4), 52-66.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2564). *ทฤษฎีการประเมิน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2563). *เทคนิคการประเมินโครงการ*. นนทบุรี: จตุพร ดีไซน์.
- Gulick, L. & Urwick, L. (1973). *The Science of Administration*. New York: Columbia University.